

ouvert 5-04-10

622
 ФИЛАТЕЛИСТИЧЕСКАЯ ВЫСТАВКА
 БОЛЬШОЙ ДИЕПР-88
 ЧЕРКАССКАЯ
 ОБЛАСТНАЯ

250634
 ЧЕРНИГОВ
 ПОЧТА СССР

Куда

Київ - 54,
 вул. Інокентія
 буд. 52, кв. 38

Кому

Мандк у
 Володимирі Антоновичу

Индекс предприятия связи

и адрес отправителя

257010

Черкасы,

вул. Сурганівська,

буд. 63, кв. 14

В. М. Кухаренко

25701054

Пишите индекс предприятия связи места назначения

Школьник Володимир Антонович!

Надсею мист-спогад про год 1932-33рр.

Момливо, є люди, які згадуть своє минуле, як су-
цільну спину радощів. Але я надену до іншої, цукри-
стої категорії людей - мое життя було і є насичене біль-
ше сумом і турботами. А тільки ти, що дізнаєш багато
лиха, можеш віддати і справжнє щастя. Адже все піз-
ніше в корівній.

З того покоління, про яке думе варто сказати:
"Ум в сорок першом" вродили патрону ч толька в сорок
підмост-пасторіа" - мое дитинство і шкільні роки
пробили в селі Тростяк, Шпалівського району, Чер-
каської області. А до 1954р. це була Київська область.
Село - велике, кілометрів з 5 в довжину, з богами су-
лими. Тамі були називалися так: Шевська, Централь-
на, Габенська, Кришська, Жайська, Зупина. А я жив
на Онуфіївці, майже в центрі села. На той час жив
тільки з матір'ю, чотири брати були на Донбасі, а
бабука помер ще в 1929р. Річ день народження - 25
березня 1924р. Живітано, що я думе згадував своїм
днем народження - адже в цьому ж місяці тамі
народили і Тарас Григорович Шевченко.

Зібравши сім'ю, прозюркатили струми, але вена радощів
не принесла - в нову річку селі спертійну трізму
правив голод. Могли нікого було їсти. Не було хліба,
картоплі, круп, борщів, буркит, селі. Нікого не було.
Спочатку депо з хліба було в казенній камері: пшени-
чехний хліб із селі, вівса і гречки, окрім із сордичинко-
вого насіння. Раз в день депо цього вродили
тим, хто з останніх селі виходив на рейку в казенн.
Але і цей мізер хліба закінчувався.

Він був бачив все: місця живи, каро із дуба, крива
кедрів біля акації, лобода. Зі слогом цього верлим сучи,
некач пачини. Люди тільки хваріли микобактеріями і поли-
рали. Деякі дубами по селу, сідали відносивати під
деревами чи під хатами і їм помирати. Деяких спеси-
статі групи відсірали, їм згодомі, але ще мали
хворі - возили возиками на кладовище, якщо було ближ-
ко, а ~~їх~~ інших закопували трішки в землю прямо на
подвір'ях. Люди були страши: одні з товстими кит-
ками і великими микобактеріями, другі - зовсім пухли з
моветелестими ногами до неможливості надірвати
обличчя. Іноді шкіра тріскалася і з'являлися темні вог-
нисті і смердючі рідина. Тільки розмухні люди
ходили вмі не мали. Вони або сліпи, або леними
з безжизними чи бездушними очима - шмиками і
чекали смерті.

Собаки і коні в селі у нас не було. Люди поїли. Ми
ші поховалися, чи зійшли на інші багаті землі, городів не
було. Вони, можливо, бачили підготувати до мертвих
заї.

Моя мама була хвора - ревматизм так повиспуравіло
пачини на руках і ногах, що вони здавалися не природно-
поверхніми. Вона розповідала мені, що це хвороба
дістає на калюстному полі, де і землю приготували
чистити буряки, беручи їх з кагатів, що приготували
восени. Пам'ятаю, як восени 1939 року, дружина
затисла до дитсадка, що я мав де трішки поїти. У мене
головило під люди вчителі української мови і літе-
ратури Андрій Іванович Батюка і голова сіносаду
Іван Ковч.

Годували нас переважно соевими супами. Зігвар
ли приходили годувати. А одного разу я бачив, як

сусідський хлопчик-кел, рахів но з молодими ^{бу} з мене, задіг за своєю хату і прасів (одне ми все це хворіли мивотаму). Тойм він повернувся і з Тетих ще експериментів-пальцями вибрав-Непереворону смужкою сечевиною і жову відправив її в раї. А тойм Тухесенська претовив:

- Сала-о-аіко ... І з насом дивився на келю, а тойм повернувся і хотів побігти, але ноги не слушалися і я повільно пішов додому. Ане ми жини коря.

Вона я розповіла мамі про те, що бачив. Мама слу-хали і плакала

Всеюмо, поки я ще ліг ходити, лебрана з келю лопату і біжила за селом на пеншкорічне каросине, картопнишце. Інакше нам тількимо-ли знаходили переморну зимото картопню. Вона була з Неприем-ним запахом і розжидлася поміни пальцями. Варити її було не можна - вона б повнісітко розварилася. Ми обережно перемі її на сухій скелероді і їли. А я до сих пір пам'ятаю - анік банка була лопата!

Бувають інакше в своєму селі я, буває, прогуд-жу біля того будинку, де жинка сім'я жододів. Був камібанзм в ті роки був. Смиванів-сногади, а я ловив себе на думці, що завжди дивилася на все будинком сторожко, з надпиркою обереж-ністю. Чому? Чому я не помню про це "забути"? Ане "іх" забрали кудись ще в ззелю році

В садках була сондина вена, рясно увіла каміна, на змусках гілках ірпінїко під вітерцем оксамітове листя. Внизу на ераді біля когачки завтерли вербч, а під вікном хизувала своїм бубновою тпалю міткою

бузер. Але ця крива краса була вже не для мене.
Не. А вже не міг ходити, орудувати лемав на
леманці, засяєкід сторнкою радничкою і ні про що
не думав. Тим вже не хотівся. Спочатку на сухих
ногах приходив Андрій Іванович, приносив шматок
зеленої пшениці, розповідав уроки. А потім і йому
стало непереносливо - перестав ходити.

А лемав на леманці, а мама, чорні, як земля,
сиділи на лаві, поклавши на коліна найручніші
рези, м'яко дивилися на мене і плакали. Я був
у них "мизантиком", останнім з діти (9 м), а з дідом
- особливо любив.

Вночі я почув, що мене хтось піднімає. Я роз-
крив очі. На столі бачив каменув, на лаві так же
сиділи мама, а піднімав мене... Іван. Мій брат!
Здавалося, борохнює радість, а потім знову сто-
ло бабачити.

- Ось тобі, братику, хліб. Я привіз з Володара. Та-
гато привіз. Ти 1 - Гухенько казав він мені.
- Я не хочу їсти.

- Ти, сестро, їж, а їй попроси, - плакали мати
я брав невеличку склянку чорного хліба і потім
бого роздівалася. А потім відчув, як паноромітьва зело-
ва - чарівно-божественний запах хліба розбудив най-
мовірний голод. Я тихенько заборона і по крохотці,
щоб на доріжці вистачило, потім відпустила від ск-
раби. А як хотівся проковтнути зразу не мучило!

Але ж хліба потім не буде? Я д, стримуючи себе, не
не ридати, повільно жував хлібні крихти. Бував
зараз думка болить, як боїши, що сестра за теперешню
нашими гостотами (порівняно з 33 м) втрачає розуміння
справжньої цінки хліба. «А йому ж цінки немає, як
мама цінки вноскому змітно.

Адже він витяг самі природу і людського ро-
зуму, талант, величезної праці" - як писав - комсь
в. Іврівський.

А потім в. Луценко написав про хліб судовий врані
"Світлий" рядки врізані в пам'ять:

Він був потрібний -
побратиме,

І в час атаки червокиб сізг -
ламав він разом з нами трони,
поберег тримав і твоє ребро.

У всі ти некуті - ждали дурісти,
рука стискається півверста,
коли на спідницях хтось у пісці
червону хлібину вилкне.

Мама і брат мовчки дивилися на мене. Я даю хліб,
облизав пальці рук, димом тримав його і поцолював ще.

- Не можна, братику, - сказав Іван, - а то помреши.
Вранці ще дам. У нас багато хліба - цитиш пшеник і при-
віз з Донбасу. Тільки калому про це не кажи, як підні-
мешся, а то цолють.

- Ні за що не скажи, - мовчливо прошептав я, а потім
поцолював:

- Дай мені, Ваню, ще хліба, я його тільки потрібую.
Він мовчки вийшов з хату і через двірний час повернувся.

Звід підняв він витяг віну хлібину і дав мені!
Я взяв і її тремлячими руками (яка банька!) і не втрив
своєму шкату - у мене в руках так багато, так
скарб - ця хлібина!

- Може я його поціную?

Брат промовчав, а мама мовчливо відповіла:

- Поцілуй, синочку.

Я поцінував хліб і змочив простину в його Івану.

Хліб, привезений тими з Донбасу, встигав змочити

і мені, і мамі.

А мій брат з жінкою брат переходив у суїцезькому кер-
реї. Ажне суїцїв (памітаєте ким?) у мене не було.
Вамі померли.

Колосився у мене в полі зміта, Наківанська і Гумно-
Вік місько, сільно і митсьм колоски, ми з метрмітним
челами з мамю змітв. Ажне. Вуденська колоска
зміта була і на нащолу гуреді.

Вітук

Василь Маркович Кукеренко,
ветеран війни і краси, член КПРС з 1963р.

257010, Черкеси, вул. Сулганська,
буд. 63, кв. 14. Т. 66-88-05

Р. С. Дуже Вас цікавить мої думки про
приветні голоду-полігоніте.

З повагою Вітук